

Prva vojak železnik in...
z pravnih vred ali
oru s pošiljanjem
za celo leto 52 dn.,
za 16 dn., četiri leta
5 dn., javna Jugoslavija
54 dn. Maročnina se pošlje
na sgravništvo „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koropiška cesta 3.
Isti se dopoklija do od-
pisa. Maročnina se pla-
ča v naprej.
Pisani listi: 113.

Povprečne številke stane 100 dn.

Poltrina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 3. Eni-
pisi se ne vračajo. Upo-
salno sprejema naročniki,
časopis in reklamacije.
Cene inšeratom po dogo-
voru. Za večkratne oglaš-
be primeren popust. Nove
reklamacije so posla-
ne proti.
Čekoval račun pošilja
urada Ljubljana št. 10.000.
Telefon internen št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

28. številka.

MARIBOR, dne 10. julija 1924.

58. letnik.

Pojdimo na mladinske dneve v Maribor!

Kadar je velik požar uničil in upepelil celo vas, takrat morajo vsi prebivalci začetni pridno delati, graditi nove hiše, popravljati stare in poškodovane, voziti skupaj potreben material in zidati. V požganih hišah, upepeljenih gospodarskih poslopih ni mogoče stanovati.

Nalik vseuničujočemu požaru so se danes ujede v slovensko ljudstvo trupene in pogubljive razvade, ki pretijo uničiti njegovo nekdanj tako krepostno dušo in ga privedi na rob verskega in narodnega propada. Na zunaj še danes stojijo povsod po lepih naših ravninah, gričih in hribov isti beli domovi, a kaj se je zgodilo s prebivalci, ki v njih prebivajo, tega nam beli zidovi in rdeče strehe ne razodevajo.

Komu se ne krči srce, če opazuje, kako že komaj dorastli fantje omahujejo po cestah in v alkoholni omami bruhajo iz sebe bogokletne glasove. Kje je tista mladinska skromnost, treznost in spoštljivost, ki je dila stari naš rod?

Zajedno z moralnim propadom gre verski propad.

Neki stari slovenski župnik je rekel: »Toliko let že živim, obhajal sem že nešteto praznikov in vodil mnogo-gostevisno obiskane procesije. Ne vem, kaj je prišlo sedaj v moje farane. Ne spleča se več procesija pri podružnici, saj niti občinski možje ne pridejo blizu.«

Plemenito slovensko ljudstvo je nekdanj zidalo take lične cerkve, nasledniki pa jih ne marajo.

Po naših vaseh propadajo lepe kmetske šege, navade. Kako beli stare očete in matere, da sinovi to omalovažujejo, kar je jim sveto. S šegami propadajo narodne noše, mesto njih se pa uvajajo moderne, gizdalinske mode, ki obenem s popačenostjo jasno kažejo, kako daleč smo že prišli.

Slovenščino bi radi zamenjali.

Razven tega smo se znašli v novi državi. Nemci nas sicer več ne pritiskajo, pač pa imamo druge sovražnike, ki so tem nevarnejši, ker so med nami samimi skrili.

Nekdanj, ko je živel naš nepozabni Slomšek, ni nikomur niti na misel prišlo, da bi svojo mило slovenščino izdal ali zamenjal, za kako drugo mešanico. Danes pa vstajajo med nami ljudje in hočejo, da zatajimo svoj jezik in ga zamenjamo za neko mešanico jugoslovanščine. Silijo slovensko ljudstvo, da napravi popolen prelom s svojo preteklostjo in najrajši bi imeli, da bi celo kat. vero zatajili in prešli v pravoslavje.

Na celi črti prodira počasi, a dosledno ta moderni strup v naš narod, dnevno izgubljammo odporne sile, iz-

dajamo svojo preteklost, za katero so se naši očete borili stoletja.

Kar pa je najslabše, je to, da je slovensko ljudstvo čisto ravnodušno ob teh zlih pojavih. Mesto, da bi vsi, kakor eden mož vstali in stari slovenski program obnovili, ostaja naše ljudstvo gluho in nemo in se vgreza v alkoholnem močvirju, da si uduši v omami boljše spoznanje.

Ne smemo več dalje tega trpeti! Prelomiti moramo s tem gniliim stanjem nezanimanja in brezdušnosti. Vse naše ljudstvo se mora zopet zavedati svojih nalog, ne samo posamezniki. Nazaj se mora povrtni med nas stara slovenska čednost, treznost, vera, stare šege in navade; vse ljudstvo se mora obnoviti.

Namen mladinskih dnevov.

Mladinski dnevi imajo ta namen. Naša mladina, ki se po vsej pravici imenuje seme lepše bodočnosti, bo prišla skupaj in pokazala s svojim nastopom, da še v njenih žilah polje tista pristna slovenska kri, ki je tekla po žilah naših prednikov, ki so se borili za storo prav do pri Brežicah, v Posavju in Dolenjskem.

Na mladinskih dnevih bomo pokazali, da še gori v naših srcah plamen tiste vere, ki je dala našim prednikom moč kri prelivati v obrambo očetnjave proti zahrbnemu sovražniku Turku, naša mladina bo pokazala, da se zna žrtvovati in se odreči, da še ni tisti moderni slabič, ki mu je edini vzor uživanje in telesna naslada. Nobenega fanta in dekleta naj ne bo, ki bi ostal te dneve doma. Vsak ve, da bo tu dobil take nauke in navdušenje, ki mu jih more dati le pogled na naše krasne hribe in doline, polja in travnike, ki so na njih naši predniki stavili svoje slovenske domove in ustvarjali slavna dela naše preteklosti.

Ko bo naša dobra mladina, cvet slovenskega naroda, zbrana v Mariboru, bo zopet v duhu prišel med nas naš veliki Slomšek in nas navdušil za stare vzore ljubezni do katoliške cerkve in do rodnega jezika.

Če pa se bomo navduševali za slovenstvo, nikakor ne bomo pozabili širše naše domovine Jugoslavije. Prepričani smo, da vse to lepo, kar v sebi skriva slovenski jezik in slovenska omika, nikakor ne nasprotuje jugoslovenstvu. Nasprotno, povdarjati slovenstvo, se pravi povdarjati tudi jugoslovanstvo.

Slovenstvo ima v sebi toliko lepih stvari, vrednih, da jih unesemo v jugoslovanstvo, da bi bila neprecenljiva škoda in skrumba preteklosti, ako bi vse to zavrgli. Slovenstvo mora ravno vsled tega, ker je po svoji notranji vrednosti najvrednejše med tremi jugoslovanškimi kulturami, tvoriti jedro bodočega jugoslovanstva in imeti prvenstvo med srbstvom in hrvatstvom.

kana, kamor težki nasprotnik ni mogel za njim.

Tedaj je Tublat pobesnel.

Z divjim rjoventjem je planil med zbrani rod, tolkel in grizel in sekal strašne rane, kamor je zadel.

Vse je bežalo. V hipu ni bilo nikogar več na trati, le zapoznala samica je hitela k drevesu, na katerem je sedel Trzan.

Kala je bila.

Ko je Trzan opazil, da je njegova varuhinja v smrtni nevarnosti, je kako strela planil k tlom in se postavil pred Kalo. Z zmagovitim krikom je skočil naden Tublat. Videti je bilo, kako ga veseli, da bo mogel obračunati z nadležnim tujcem.

Pa njegovi strašni zobje se niso dotaknili mladega lorda.

Mišičasta roka je sunila kvišku in ga pograbila za kocinasti vrat, druga roka pa je zagrebala ostri lovski nož pač dvanajstkrat v široke prsi. Kakor blisk so padali udarci in prej niso nehali, da je orjaško telo mrtvo zdrknilo na tla.

Belokoži zmagovalec pa je stopil premaganemu sovražniku na vrat, dvignil ponosno mlado glavo vznak in zmagovalni krik Kršakovga rodu je zadonel iz njegovega grla, da je daleč odmevalo po pragozdu.

Trzan pa se je čutil junaka, nepremagljivega borca. Bral je o takih junakih in njihovih borbah v knjigah in ponosen je bil, da je tudi v tem podoben ljudem.

In tisti dan ko se je srečal s Saboro, mu je prišla velika misel —

Če je premagal strašnega Tublata, zakaj bi ne premagal tudi drugih sovražnikov? Zakaj ne tudi — Sabore?

Da, na Saboro pojde, nad silno levinjo! In tudi njo bo ubil! Saj je junak, nepremagljiv borec!

In ko jo ubije, sleče njen lep zlatorumeni kožuh

Zato se mladinski dnevi vršijo v imenu slovenstva, obnove vsega, kar je domače, ker mora biti jugoslovanstvo sestava treh narodnih kultur, slovenske, hrvatske in srbske, ne pa samo posnemanje srbstva.

Kdor čuti torej slovensko, tako slovensko, kakor so čutili Slomšek in drugi prvoboritelji našega malega, a žilavega naroda, bo prišel na mladinske dneve v Maribor. — Dr. J.

Kateri poklici še imajo bodočnost?

Sedaj po končanem šolskem letu in ob nastopu velikih počitnic prinaša časopisje pregled vseh poklicev, ki imajo izgled za bodočnost in daje staršem nasvete: katerih stanov se naj oprime v naši državi šolana mladina, da bo pri kruhu in preskrbljena za življenje.

Kakor je videti, se nismo v teh desetih letih, odkar smo začeli ter končali vojno in se oprileli nove države, veliko naučili in glede marsičesar bi še danes lahko trdili, da smo v vojskinem času. Za časa vojne smo lahko izpredvideli, da višja šolska izobrazba še nikakor ni vse na svetu, da ni naslov doktor nobeden porok za življenjsko preskrbo in da ni maturitetno spričevalo zagotovilo: posestnik tega zrelostnega spričevala se bo res oklenil poklica, kateri mu bo zadostoval v življenju in v katerem bo koristil človeštvu.

Danes moramo žalibog beležiti, da stojimo pred prenapolnjenjem takozvanih akademičnih poklicev (poklici, ki zahtevajo višješolsko izobrazbo). In ravno to prenapolnjenje nas navdaja s strahom, ker gredo v zgubo naše duševno največje ter najboljše moči.

Kratek pregled posameznih poklicev.

Od poklicev, ki zahtevajo višješolsko izobrazbo, je bogoslovje še edini, kamor je naval po končani vojni malodane popolnoma prenehal. Izvzemši Slovenijo so bogoslovna semenišča skoro čisto prazna, ni več kaplanskega naraščanja. Veliko je župnij katoliških in pravoslavskih v naši državi, ki niso zasedene od župnikov, ampak opravljajo po dve in še več far en župnik.

Nekaj česar mi v Jugoslaviji nimamo in kjer ne moremo beležiti nobenega napredka, moramo posebno omeniti, to je: zanimanje za širno polje poljedelstva. Jugoslavija kot izključno agrarna država nima, izvzemši Slovenijo, poljedelskih srednjih in strokovnih šol. Kot eno panogo teh dveh ravnokar omenjenih šol beležimo vrtnarstvo. V bogati in rodoviti Jugoslaviji je vrtnarstvo tako na neznamni in nizki stopinji, da ne prihajajo naši trgi glede zelenjave niti v poštev. V vseh drugih državah igra

— in imel bo obleko! Podoben bo popolnoma ljudem, svojemu rodu. —

Tisti dan pa ni imel več mnogo časa, da bi razglabljal svoje velike načrte.

Sredi poldneva se je stemnilo, džungla je umolknila, drevesa so stala nepremična kot bi strahoma pričakovala veliko, usodno nesrečo. Vsa narava je čakala —

In kmalu je prišlo.

Rahlo izprva in iz velike daljave se je čulo votlo, otožno ječanje. Bliže in bliže je prihajalo, bolj in bolj je naraščalo.

Orjaki pragozda so se sklonili k zemlji kakor pod mogočno roko. Globlje in globlje so se sklanjali in še vedno ni bilo drugega glasu ko otožno ječanje vetra.

In hipoma so gozdni orjaki zavihтели svoje vitke vrhove kakor bičevnike, kot bi hoteli jezno ugovarjati bližajočemu se nasilju. Živ slepeč blisk je zaplamtel skozi temno goščavo. Globoko grmenje je pribobnelo za njim.

In nato je pekel spustil svoje moči nad džunglo.

Tresoča se v mrzlem deževju se je stiskala Krškova čreda pod široke veje dreves. Tema je bila kakor o polnoči. Bliski so švigali in treskali in osvetljevali vihrajoče veje klanjajoče se vrhove in globoko upognjena debla. In lilo je, lilo, kot bi se morje hotelo izliti nad džunglo.

In tu in tam se je stopen stopen očiak, zadet od strele, razletel v tisoč tresk in padel med sosedo, polomil v padcu neštete veje in mlada drevesa ter še povečal neprodno goščavo.

Cele veje je trgal vihar, jih nosil seboj in prinašal smrt in uničenje neštetim nesrečnim in brezbrambnim prebivalcem gosto obljudene džungle.

Ure in ure je trajala strašna nevihta, kakršno po-

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus. 15

Tesno je položila ušesa h glavi in izzivalno rjoventje je zagrmelo iz njenega strašnega žrela.

Iz varne višine pa je odgovoril Tarzan z grozečim bojnim krikom, ki je z njim Kršakov rod izzival svoje sovražnike na boj. Tako strašen je bil ta bojni klic, da je umolknila džungla in v nemem strahu poslušala in da so se njeni prebivalci v plašni grozi umaknili v goščavo in poskrili.

Nekaj trenutkov sta se molče gledala oko v oko neizprosna sovražnika, nato pa se je velika divja mačkallevinja obrnila v džunglo in ta jo je požrla kakor morje požre kamen, ki ga vržeš vanj.

V Trzanovi duši pa se je rodila velika misel.

Da jo razumemo, moramo seči za par dni nazaj. Pred par dnevi namreč se je zgodilo, da je Trzan ubil silnega Tublata.

Sprla sta se za košček mesa.

Mladi belokožec je koprnel po mesni hrani. Saj je bil potomec plemena, ki živi po večini od mesa, njegovo naglo in krepko se razvijajoče telo je zahtevalo take hrane.

In poskrbel si jo je.

Ujel je skokonogo antilopo v svojo letečo zanko, jo zaklal z lovskim nožem in razkosal, se najedel in drugo nesel seboj v tabor Kršakov, da bi imel zalogo že za bližnje dni.

Pa videl ga je stari Tublat in koj planil nadenj, nevoščljiv in razdražen.

Umaknil se mu je v varne višine stoletnega veli-

vrtnarstvo važno ulogo in prinaša ogromne dobičke posejnikom kot splošnosti. Pri nas pa se razven Dalmatincev in Primorcev ne more odločiti nobeden oče, da bi dal svojega sina študirati za vrtnarja. Na tisoče uradnikov pri nas danes jadikuje in se pritožuje, češ: krojaču in čevljarju se godi dandanes mnogo bolje nego državnemu uradniku, a kljub temu ne opazimo v resničnem življenju tozadevno nobenega preokreta. Rokodelskemu poklicu se posveti mladina le v tem slučaju, ako jej v šoli ne gre.

Pred kratkem je zborovalo v Zagrebu advokatsko društvo in so dogovorili, da je v Zagrebu 280 advokatov in da pride na 450 prebivalcev po eden advokat. Kakor v Zagrebu je glede advokatov po vseh drugih mestih in trgih. Celó v Bosni, kjer je bilo pred leti pomanjkanje advokatov, jih je danes že veliko preveč.

Komaj je minulo eno dobro leto, ko so postali na zagrebški zdravniški visoki šoli naši prvi zdravniški doktorji in danes ne vejo ti mladi gospodje kam. Od Jugoslovancev postane v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in v inozemstvu na leto približno 400 novih zdravnikov. Se par let in tudi zdravniška mesta bodo pri nas ravno tako prenapolnjena kot so advokatska.

O preobilnem številu profesorjev v naši državi se danes nikakor ne moremo govoriti, ker je še po naših srednjih šolah dovolj profesorskih mest prostih. Treba pibiti, da je v delih naše države, ki so bili poprej pod Avstrijo, veliko preveč srednjih šol in ima že vsako gnezdo v Bosni ter Likí svojo lastno gimnazijo. Ako se bo zmanjšalo in skrčilo število srednjih šol, kar se bo radi štedenja moralo zgoditi, bo tudi pri nas preveč profesorjev.

Kar se tiče tehničnih-inženerskih znanosti, bodemo kmalu tudi v nadprodukciji.

Pred par leti je vse vreló k trgovskim strokam v takozvane trgovske šole. Te trgovske šole so nam dale v resnici le trgovske uradnike, ki so danes zaposleni po bankah in zasebnih podjetjih. Kakor znano, so začele banke in privatna podjetja v zadnjem času znatno skrčevati število nastavljenčev in tudi v trgovski stroki romamo znatni nadprodukciji nasproti. Manjka pa nam res praktičnih trgovcev, v tem oziru ni naraščaja, ki bi prevzel trgovine za že onemoglim očetom. Manjka pa takih trgovsko naobraženih ljudi, ki bi znali novoustavljena trgovska podjetja iz malega povzdigniti v nekaj velikega in res dobičkanosnega.

Ob koncu naših kratkih razmotiranj glede poklicov in njihovega izgleda za bodočnost hočem po zagrebškem listu »Der Morgen« pibiti obžalovanja vredno dejstvo: naša država še do danes nima po večjih mestih posvetovalnic glede izbire poklicov. Take posvetovalnice najdemo po vseh večjih mestih drugih držav; pri nas pa mora kmetjski oče ali vzgojitelj in pa tudi šoli odrasli fant odločiti sam: kam, v kateri stan in poklic, da bom preskrbljen za življenje? V naši državi imajo danes še največ izgleda za dobro bodočnost fantje, ki se odločijo za: poljedelski, gozdarski ter vrtnarski študij, ali pa se posvetijo kakemu rokodelstvu, ki edino ne more propasti nikoli!

Izvoz naših vin.

Rob. Košar.

Znano je, da smo pred preobratom izvažali največ vina, v dosedanje nevinorodne dežele Nemške Avstrije. Nemški krčmarji so imeli z nami celo osečne stike in posečali so naše vinogradnike leto za letom ter

znajo le kraji v vročem afriškem pasu. Kršakova čreda se je v trepetajoči grozi stiskala k deblu. Veje in drevesa so padala krog njih, plameneči bliski so jih plašili, bučeči grom jih je stresal. — v strahu in trepetu so čakali, da mine divjanje.

In minilo je, prav tako naglo, kakor je prišlo. Vihar je prenehal, solnce je posijalo, narava se je nasmehnila.

Od vej in od listja je kapljalo, nešteti biseri so se svetili v solnčnih žarkih na bujnih cvetljicah. Narava je pozabila na svoje grozote — in njeni otroci so prav tako naglo pozabili na svoj strah. Življenje je šlo svojo pot prav kakor malo poprej pred temo in grozo.

Trzanu pa se je med gromom in bliskom rodila nova misel.

Našel je skrivnost obleke. Zeblo ga je v dežju in nevihti. Tudi mokrota mu ni dobro dela. Kako suho in toplo bi bilo pod težkim Saborinim kožuhom! Gotovo nosijo ljudje zato obleko, da jih ne zebe, in da se varujejo mokrote —

Saborin kožuh mora imeti!

Z novo vnemo je šel na veliki lov.

Po več mesecev je poležaval Kršakov rod ob rotu džungle, kje stala Claytonova kočá.

Trzan jo je pridno obiskoval in se učil iz knjig. Vmes pa je tudi pridno hodil na lov in se uril v metanju leteče zanke. Marsikatero žival se je ujela, dobrodošel pien mesa željnemu mlademu lovču.

Pa bile so le same majhne, lahke živali.

Nekoč pa se je zanka zadržila krog vratu Horti, merjascu, in njegovi besni naporí, da bi se osvobodil moreče vrvi so potegnili Trzana z visokega vejevja prav nemilo na tla prav pred merjasca.

Mogočna žival se je koj obrnila, sklonila glavo in besno napadla nezatno postavico.

Pa Trzan je bil naglejši.

odvažali njihov pridelek. Kar je ostalo, so vzele vinske veletrgovine, ki so rabile fino kislino naših vin za rezanje z mehkiimi ogrskimi in banatskimi vini. Stoletja je trajala ta trgovska vez.

Kako so pokopali izvoz naših vin v Nemško Avstrijo?

Takoj po preobratu se smo tudi lahko trgovali z nemško-avstrijsko republiko, dokler se ni otežkočila živahna trgovina začetkom leta 1919 z razglasom deželne vlade za Slovenijo, oddelka za trgovino in obrt z dne 13. maja 1919 št. 2819, s katerim se je uvedlo »izvozno dovoljenje«. To dovoljenje je izdajala »Centralna uprava za trgovački promet s inostranstvom u Beogradu«, podr. Ljubljana. S tem razglasom, ki v urejenih razmerah ne bi povzročil nobene gospodarske škode, pa je bil naš vinski izvoz težko ranjen, ker je trajalo mesece, dokler se je dobilo izvozno dovoljenje. Nemška Avstrija še v tem času ni delala nobenih ovir uvozu tujih vin in Madžari so nemoteno trgovali vse leto 1919 in še le 15. junija 1920 so sklenili pogodbo, da smejo uvažati v Nemško Avstrijo 20.000 hl vina — mesečno. Ta pogodba je trajala do 31. decembra 1920, potem pa je nastopila zopet brezobvezna doba in do sredine leta 1921 ni bil kontingentiran uvoz madžarskih vin. **Italijanska vina** pa so še vedno stala pod strogimi določili stare avstrijske vinske določbe.

Z naredbo našega ministrskega sveta z dne 16. aprila 1920 hr. 4858 pa se je na izvoz naših vin uvedla izvozna carina 100 D za 100 kg. S tem je bil naš izvoz v Nemško Avstrijo ubit, posebno, ko se je dne 14. maja 1920 z naredbo fin. min. br. 16160 še zahtevala za plačilo »zdrava valuta«. Nemci, ki so imeli še mnogo prazne posode v naših krajih, čakáje na izvozno dovoljenje, so začeli prodajati to posodo po nizkih cenah, naši vinogradniki pa so začeli odločno protestirati proti tem odlokoru ter pošiljati deputacije v Beograd. Z naredbo od 5. junija 1920 hr. 6503 se je na to izvozna carina znižala na pet dinarjev za hektoliter. Razveselili smo se tega uspeha in začeli iskati novih zvez, toda zaman. — Čeravno je naredba z dne 21. februarja 1921 št. 9802 dovolila celo carine prosti izvoz naših vin. Naredba trgovinskega ministrstva hr. 1521 od 4. junija 1921, ki določa, da se morajo vsi iz tujih držav uvoženi sodi na novo cementirati, ni več škodovala iz enostavnega vzroka, ker nikdo ni več pošiljal sodov v našo državo. Izvoz naših vin je bil pokopan.

Vinska trgovina Madžarske z Nemško Avstrijo.

Madžarska pa je nemoteno trgovala z Nem. Avstrijo, in nobena stranka ni delala težkoč ne izvozu ne uvozu vina. Se le v drugi polovici leta 1921 je začela Nemška Avstrija vezati uvoz madžarskih vin na uvozno dovoljenje in zlato carino 20 K za 100 kg, ker so jo v to silile gospodarske neprilike (padec valute) in priprave za sanacijsko posojilo. Uvozna dovoljenja so se dajala naglo in se nikdar niso izvajala s posebno strogostjo, ker je Avstrija trpela na pomanjkanju vina in ji je posebno izvrstna kapljica letnika 1921 bilo dobrodošla. Dne 22. junija 1922 sta sklenili obe državi takozvani »Warenaustauschverträge«, ki je reguliral medsebojne izvozne in uvozne omejitve. Na madžarski strani je igral izvoz vina največjo vlogo in posebna pažnja se je obrnila na to, da Avstrija ne bi mogla brezobvezno zvišati prvotne zlate colnine po 20 K za 100 kg. V tem času so se namreč začela pogajanja za sanacijo Avstrije in opravičeno so se Madžari bali, da bi se pod pritiskom razmer ta colnina zvišala, kar se je tudi pozneje

zgodilo. Toda dobro orientirana avstrijska veletrgovina je že pred meseci slutila, kaj se bo moralo zgoditi, da pride avstrijsko državno gospodarstvo v ravnovesje in je takoj krepko izrabila položaj. Do zvišanja uvozne carine na 60 zlatih kron je že imela spravljena v svoje zaloge 58.464.700 kg madžarskih vin. Zvišanje colnine se je izvršilo koncem julija leta 1922. Nemška Avstrija pa je bila do grla napolnjena z madžarskim vinom.

Italijanska vina in Nemška Avstrija.

Toda v hipu uvedbe te visoke colnine napram vsem državam je Italija stopila na plan posebno ker je do bro razvita nemško-avstrijska industrija začela iskati novih zvez. Ta položaj je Italija spretno izrabila ter prosila »samo« za izvoz južnotirolskih vin, izrabljaje pri tem nacionalno stališče tirolskih Nemcev, kakor je skušala tudi k nam vtihotapljeti »samo« slovenska, oziroma hrvaška vina svojih novih podložnikov. In zgodilo se je, da je Italija dobila dovoljenje za uvoz 5 milijonov kilogramov vina in mošta ne glede na alkoholno stopnjo in razen tega še znižanje colnine od 60 zlatih kron na 30 za vina, ki imajo nad 13 odstotkov alkohola. Italijani so bili veseli te pridobitve, Nemci pa se tudi niso žalostili. S tem se je v drugi polovici leta 1922 začel uvoz italijanskih vin v Nemško Avstrijo. Naša vina pa, ki so stoletja dominirala v teh deželah, so bila položena ad akta vsled naše lastne nespretnosti.

Naše zanimanje za češoslovaški vinski trg.

V prvi polovici leta 1921 smo se začeli vsled zastoja naše vinske trgovine zanimati za češoslovaški vinski trg in radi naših »lepih oči« so nam Čehi tudi dovolili uvoz naših vin proti izvozni colnini 4.20 čK dočim so Italijanom in Francozom dovolili uvoz po 2.10 čK. Naravno je, da nismo mogli konkurirati, pa ne samo vsled dvojno povišane colnine, ampak tudi radi tega, ker nismo bili zmogni spraviti na češki trg onih tipičnih vin, ki so tam bila že stoletja v navadi in vpeljana po dunajski veletrgovini.

V 66. številki »Trgovskega lista« iz leta 1921 sem izrazil sledeče misli:

Pod naslovom »Češoslovenska republika in naša vina« je gospod viš. vin. nadzornik Boh. Skalický, znan veščak tudi izven mej naše kraljevine, priobčil v 57., 58. in 59. številki tega lista daljšo in zanimivo študijo glede prodaje naših vin na Češoslovaško.

Kot vinogradnik pozdravljam to razpravo, ki išče novih potov za izvoz naših vin, vendar pa sem mnenja, da je izvoz našega vina v bratsko ČS republiko za sedaj samo — sekundarnega pomena.

V prvi vrsti moramo gledati, da si zopet pridobimo po lastni krivdi izgubljeni vinski trg v Avstriji.

To misel naj zastopajo sledeče vrstice:

1. sedanje jugoslovanske dežele niso glede vina do danes direktno in v večji množini trgovale s kraji sedanje ČS republike. Vzrok je ta, ker so bila naša pristna, več ali manj kislata ali sladka vina nerezana vina za češoslovaške jezike neprikladna.

2. Ta prepad med našim blagom in češkim okusom je premostila dosedaj dunajska vinska trgovina. V nje ne velike zaloge se je stekala nadprodukcija naših krajev in od tukaj se je razlivala cepljena in okusu primerna kot precej enoten tip — v severne dežele stare monarhije, kakor pravi gospod Skalický v svoji razpravi: »pred vojno sta bila v Češki razširjena samo dva vinska tipa in sicer belo avstrijsko in temnorudeče

— kakor velika kača.

Sabora je pogledala kvišku, odkod prihaja neznani, rahlo sikajoči glas. In tedaj se ji je zanka položila krog vratu —

Mladi lovec je krepko potegnil, zanka se je tesno zadržila Sabori krog vratu. Brž je izpustil vrv in si poiskal oporo.

Sabora je bila ujeta.

V dolgem skoku je šinila preplašena žival med drevje. Pa Trzan ni bil več tako neroden, da bi izgubil plen in vrv, kakor se mu je onidan zgodilo z merjascem. Izkušnja ga je izučila.

V skoku se je Sabori zanka še huje zadržila krog vratu, sredi skoka je obvisela v zraku, se prekopicnita in padla vznak.

Trzan je namreč topot vrv trdo ovil krog deblá, ob katerem je slonel.

Do sem je šlo vse dobro in prav kakor si je stvar zamislil. Toda ko je pograbil za vrv in opirajoč se z nogami ob veje hotel potegniti Saboro kvišku in jo obesiti, je uvidel, da si je preveč zaupal. Orjaška levinja je bila pretežka!

Brcala, tulila, rjovela in besnela je, grabila s šakami po tleh in le edini slon Tantor bi jo bil spraval na drevo.

Vrhu tega je Sabora opazila drznega lovca na veji. Zarjovela je od jeze, visoko je poskočila, pa ko so njeni ostrí kremplji dosegli vejo, na kateri je videla Trzana, takrat njega že ni bilo več tam.

Urno kakor večerica je šinil kvišku in obsedel dobrih šest metrov višje nad besno ujetnico.

Nekaj časa je visela Sabora na veji in hudomušni Trzan se ji je smejal ter jo obmetaval z vejami.

(Dalje prihodnjič).

Priletel je kakor maček na vse štiri, v hipu je bil na nogah, gibčno je poskočil in se rešil na bližnje drevo. Merjasec Horta pa je sunil svoje mogočne čekane v prazen zrak in seve odnesel zanko seboj —

Trzan je izgubil svojo dolgo vrv, pa se je tudi marsičesa naučil.

Ni bilo varno, prosto sedeti na veji in držati vrv v rokah, če se je v zanko vjela težka močna žival. Okornemu merjascu je še usel, pa da se je ujela na primer Sabora in ga potegnila z drevesa, z življenjem bi bil plačal svojo neizkušnost.

Koj je šel na delo, da si naredi drugo vrv. Več dni jo je pletel in ko je bila gotova, se je odpravil na lov s trdnim namenom, da ujame Saboro in ji sleče kožuh.

Vedel je za pot, po kateri je hodila k potoku pit. Trdo ob shojeni stezi si je poiskal veliko drevo, se skrtil v gosto obraščeno vejo, ki je visela nad stezo, pripravil zanko in čakal.

Manjše živali, ki so prišle mimo, je pustil pri miru. Ni mu bilo zanje. Čakal je na Saboro in na njen krásni kožuh.

Končno je prišla.

Njene velike šake so mehko in neslišno stopale po ozki stezi, visoko je nosila glavo, pozorno in čuječe je nastavljala nšesa, pod njenim lepim rumenim kožuhom so valovele mišice, dolgi gladki rep se je vlekel za njo in včasí sunkoma zamahnil.

Bliže in bliže je prihajala pod vejo, kjer je Trzan čepel in čakal z zanko v rokah, zavito v dolge, rahlo naložene kolobarje.

Kakor bronast kip je bil, nepremičen kakor smrt. Sabora je bila pod vejo. Stopila je mimo, eden, dva, tri korake.

In tedaj je zaplavala nad njo tiha zanka —. Za kratek trenutek je visela raztegnjena nad njeno glavo